

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

אורי וישעי

פרשת במדבר

כניסת שבת: 19:00

יציאת השבת: 20:08 לדעת ר"ת: 20:41

כתם פז – ביאורים על הפרשה

עטרת פז

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)
 בשלשה דברים ניתנה תורה באש במים ובמדבר. הקו האופייני של עם-ישראל הוא זה, שמיום היותו לעם גילה תמיד מסירות-נפש בעד תורתו ואמונתו. בני-ישראל הלכו אל הגרדומים ומוקדות-האש, נתנו צוואריהם לשחיטה, קפצו לתוך הים ומסרו את חייהם – כל אימת שהכריחו אותם רשעי האומות לבגוד בתורתם ובאמונתם..

כח זה ותכונה זו של עם-ישראל באו לידי גילוי עיקרי בשלשה מאורעות של דברי-ימי-העם. אברהם, אבי האומה, נזרק לכבשן-האש בעד אמונתו הטהורה אשר הפיץ בקרב בני-האדם, ובזה נטע את הכח של מסירות-נפש בבניו אחריו. ואם היה זה צעד של יחיד נעלה מורם-מעם, הרי בא המאורע השני של קריעת ים-סוף – שאז קפץ עם שלם אל תוך הים הסוער, לפי ציווי הא'ל – "ויסעו". אם היה זה רק ניסיון של-רגע, הרי בא המאורע השלישי, כאשר בני-ישראל הלכו למדבר-שממה שורץ חיות רעות ונחשים ועקרבים, ללא מזון ומים, לתקופה ממושכת – רק מתוך אהבתם ומסירותם לא'להים ולנביאו, כפי שאמר הכתוב: "זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זדועה" (ירמיהו ב, ב).
 הודות לשלשת הנסיונות הללו, של "אש" הכבשן, "מים" של ים-סוף וה"מדבר" שבו הלכו בני-ישראל תוך מסירות-נפש בעד דבר ה' א-להים – ניתנה להם התורה כקנין עולם. שלשת הנסיונות הללו הינם הערובה הבטוחה ביותר לקיומו הנצחי של עם ישראל.

שבט הלוי מספרם

מספר האנשים בשבט לוי היה 22,300 – פחות מכל השבטים, והטעם: רש"י אומר, מכיון שהיו נושאי הארון, אז הארון היה מכלה בהם. הרמב"ן אומר, הטעם מפני שלא עבדו במצרים ולכן לא התקיימה בהם הברכה כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. הכלי יקר אומר מפני שכשגירש עמרם את יוכבד בגלל גזירת היאור, גירשו גם כל שבט לוי את נשותיהם, אך עמרם החזיר את יוכבד, וכל שבט לוי לא החזירו, ולכן היו פחות.

מנהג ישראל, שלעולם קוראים פרשת במדבר קודם לעצרת, וזאת על פי המבואר בגמרא מגילה (לא:): שעזרא הסופר תיקן להן לישראל שיהיו קוראים קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ומבואר שבפרשת כי תבוא, היא לפני ראש השנה בכדי שתכלה שנה וקללותיה, ואילו לפני חג שבועות הוא מפני פירות האילן.

ויש להבין שאם מטעם זה, היינו צריכים להפסיק לקרוא את פרשת בחקתי עצמה בשבת שקודם חג השבועות, שהרי בכך גם לא יקראו את הקללות אחר חג השבועות, ומדוע אם כן נהגו לקרוא גם את פרשת במדבר קודם, ויעויין בתוס' (שם ד"ה קללות, ובב"ב פח: ד"ה וקללם) שעמדו בזה, וכתבו דבכל זאת עדיף ע"י רווח של פרשה בינתיים.

ויתכן לבאר באופן אחר, והוא על פי מה שלמדנו במדרש (רמז תרפ"ד), שבשעה שקיבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהם, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקב"ה ואמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר 'הבו לה' משפחות עמים' כשם שבני (ישראל) מביאים, זיתילדו על משפחתם וגו', ובהמשך כתב המדרש, שלכן מנאם הקב"ה בראש הספר מיד לאחר המצוות, שנאמר בסוף ספר ויקרא 'אלה המצוות וגו'', לומר לך, שלא זכו ישראל ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהם, עכת"ד המדרש.

ולאור דברי המדרש ביאר בספר יחלק שלל, את ענין ההפסקה בין הקללות שבפרשת בחקתי לחג השבועות וזאת מהטעם לסתום את פיהן של אומות העולם בהזכרת יחוסנו לאבותינו, שהיא היא זכותנו לקבל את התורה, ועל כן טוב שאנו מקדימים גם את פרשת במדבר לעצרת.

ועוד נראה להוסיף בס"ד, בזה שיש הפסקה בין בחקתי לחג השבועות, בכדי לתת פתח לבעלי תשובה לתת להם אפשרות לשוב בתשובה, דאם ידעו התוכחה בטרם התעטף החג עלינו, ימנעו מהתשובה, לכן ניתנה הפסקה, וריווח בין הדברים להשיבם לחיק ישראל.

ד"ת לעיני ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
 העלון נודב על ידי ידידינו רב פעלים לתורה ולתעודה ר' דוד ניזרי ורעייתו שתחי'

הליכות מלכי

נושא: חג השבועות

קומי אורי - סיפור לשבת

איזהו חכם - הרואה את הנולד

רבנו החפץ חיים מספר על סוחר גדול שהיה טרוד במסחרו מבוקר עד ערב. מרוב טרדותיו לא היה לאיש זמן להתפלל בציבור וכמו-כן לא נותר לו הרבה זמן במשך היום והלילה לקביעת עתים לתורה.

חלפו השנים ושיער לבן החל מבצבץ בוקנו, כוחותיו נדלדלו, והוא החל לחוש כי קיצו קרב ובא, ולא רחוק היום בו יצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו לפני מלך מלכי המלכים. אי לכך, החליט כי עליו להכין צידה לדרך, ולצורך זה עליו לשנות את סדר יומו. מאותו יום ואילך הלך בכל יום לבית הכנסת לתפילת שחרית בציבור. אחר התפילה נשאר במשך שתיים בבית המדרש כדי ללמוד, ואחר-כך הלך לחנותו.

כאשר הגיע לחנות, לאחר שהייה של כשלוש שעות בבית הכנסת ובבית המדרש, שאלה אותו אשתו בתמהון לפשר איחורו, והוסיפה ואמרה לו: "הלא ידעת כי בשעות אלו החנות הומה סוחרים הממהרים לדרכס, ומה לך כי התמהמת מלבוא?". התחמק הבעל מלהשיב לה, רק זאת אמר לה, שהיה טרוד בענין חשוב מאד ונאלץ היה להתעכב. וכך במשך כמה ימים היה מאחר מלבוא לבית המסחר, ובכל פעם התחמק מלספר לאשתו היכן היה. בוקר אחד פקעה סבלנותה של האשה, וכאשר ראתה ששוב הוא משתהה מלבוא לחנות, יצאה לדרך כדי לחפש אחריו ולברר פעם אחת ולתמיד להיכן הוא נעלם בכל בוקר. מה רבה היתה תמיהתה וכמה גדול היה קצפה, כאשר נתברר לה שבעלה נמנה בשעות אלו עם חובשי בית-המדרש. היא מיהרה לשים פניה לעבר בית המדרש, ואכן ראתה במו עיניה את בעלה יושב רכון על הספרים והוגה בתורה. מיד הרימה קול גדול ואמרה: "מה איתך? האם יצאת מדעתך? הלא החנות מלאה קונים ואתה יושב כאן ולומד?! לא איכפת לי ההפסד שהנך גורם לנו, אבל כלום אפשר לגרש לקוחות קבועים מהחנות, בשעה שמכל עבר ישנם סוחרים המתחרים בנו?! ענה בעלה ואמר לה: "שמעי נא רעייתי ועני לי מה היית עושה אילו בוקר אחד היה בא מלאך המוות ואומר לך שהגיע זמני להפטר מן העולם, כלום היית יכולה לומר לו שאין עתה פנאי לכך, הואיל והחנות מלאה קונים? בוודאי לא היית יכולה לומר זאת. אם-כן מהיום ואילך חשבי בכל בוקר בשעות שאני נעדר מהחנות, כאילו נלקחתי על ידי מלאך המוות, ומה איכפת לך שאחרי שעה או שתיים אקום לתחייה ואבוא לעזור לך בחנות".

לקראת חג השבועות, חג מתן תורתנו שיהיה בע"ה ביום שלישי, נביא במעט עיקרי ההלכות לטובת ציבור.

* חג השבועות חל ב-ו' בסיון, לאחר ארבעים ותשע ימי ספירת העומר, שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא חג השבועות. אמרו חז"ל: מדוע קשר הכתוב את יום חג השבועות בספירה? התשובה היא: כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, נתבשרו שהם עתידים לקבל את התורה לסוף חמישים יום ליציאתם, שנאמר: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", "נ" היתרה של תעבדון במקום תעבדו, לרמז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב. ובצאת ישראל ממצרים היו מונים את הימים מרוב חיבתם וציפייתם לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות.

* בקידוש מברכים ברכת 'שהחינו', כבשאר רגלים.

* נוהגים להיות הגברים נעורים כל הלילה ולעסוק בתורה עד עלות השחר. ולפי רבותינו המקובלים יש ללמוד את 'תיקון ליל שבועות'. והטעם למנהג זה הוא שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה, והוצרך הקב"ה להעירם משנתם ע"י קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר ע"י שנעסוק בתורה כל הלילה. מובא בשם האר"י הקדוש "שכל מי שבלילה זה לא ישן כלל ועיקר והיה עוסק בתורה- מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק". יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה זה, ולא יאבד זמן יקר בשיחה בטילה. והיושב בטל- נחשב לישן.

* נוהגים לקשט את בתי הכנסת והבתים בעשבי בשמים ופרחים מכמה טעמים: לפי שאמרו חז"ל: כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא העולם כולו בשמים. לרמוז למה שאמרו חז"ל: בעצרת (חג השבועות) נדונין על פירות האילן. זכר למתן תורה, שהר סיני היה מעוטר בפרחים.

* מצווה לאכול ביום-טוב בשר בהמה לקיים בזה מצוות שמחת החג, שאין שמחה אלא בבשר בהמה. וכן ישתה יין לשמחת החג, אבל אל ימשך יותר מדאי אחר הבשר היין.

* ישתדל ביותר לעסוק בתורה ביום החג, וכמו שאמרו, חציו לה' וחציו לכם. ויותר נכון ללמוד בספר המצוות להרמב"ם, מצוות עשה ומצוות לא תעשה. ונכון גם לקרות בספר תהלים, כי פטירת דוד המלך היתה בשבועות. וכן המנהג לקרות מגילת רות.

* ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. וישתדל לפחות לשמוע חידוש שלא ידע קודם.

ד"ת לע"נ הגה"צ ר' יעקב חי בן מרגלית זצ"ל הרב אברהם דואני בן מיסה ז"ל,
ר' יוסף פרדי אייד ז"ל בן כמזנה, ר' דניאל סבן בן יולנדה ז"ל